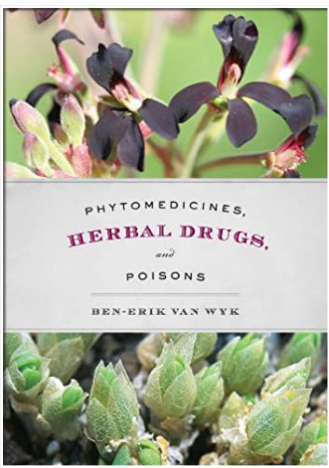

บทวิจารณ์หนังสือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์ กุลชนะภควัต*

*หลักสูตรเทคโนโลยีเคมี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ชื่อหนังสือ: Phytomedicines, Herbal Drugs, and Poisons 1st Edition
ผู้เขียน: Prof Dr Ben-Erik van Wyk (University of Johannesburg, South Africa)
Prof Dr Michael Wink (Heidelberg University, Germany)
จำนวนหน้า: 304 หน้า
จัดพิมพ์โดย: Briza, Kew Publishing, Cambridge University Press
ภาษา: อังกฤษ
จำหน่าย: ดิจิทัลแบบขายต่อมาซอน
ไอเอสบีเอ็น: 978-0226204918

ศาสตราจารย์อาวุโส (Senior Professor) ทั้งสองท่าน คือ Prof Dr Den-Erik van Wyk และ Prof Dr Michael Wink ได้ผลิตผลงานอันทรงคุณค่ายิ่งทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ในการนี้มีการอ้างอิงถึงพืชสมุนไพรและพืชมีพิษ (poisonous plants) ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีศาสตราจารย์อาวุโสทั้งสองท่านได้ผลิตผลงานที่มีคุณค่าตีพิมพ์ไว้ก่อนหน้านี้แล้วเป็นหนังสือภาษาต่างประเทศ ที่มีชื่อภาษาไทยว่า พืชสมุนไพรของโลก (Medicinal Plants of the World) ในโอกาสอันดีนี้ ได้แต่งหนังสือภาษาต่างประเทศเล่มนี้ มีรายละเอียดอธิบายถึงพืชสมุนไพรเกี่ยวกับข้อมูลใหม่จากงานวิจัยที่น่าเชื่อถือ ในส่วนของเนื้อหาที่มีการแบ่งออกเป็นรายละเอียดเนื้อหาหลักและส่วนเนื้อหารอง จัดเรียงไว้อย่างเป็นระเบียบเหมาะสำหรับผู้อ่านสามารถติดตามเนื้อหาได้อย่างดี สามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่าย สะดวกแก่การจดจำใจความสำคัญของเนื้อหา การนำไปใช้และสรรพคุณของพืชสมุนไพร (uses and properties) แหล่งสมุนไพร (origin) พฤกษศาสตร์ (botany) เคมีวิทยา (chemistry) เภสัชวิทยา (pharmacology) พิษวิทยา (toxicology) ของสมุนไพรที่มีความสำคัญของโลกจำนวนมากถึง 360 ชนิดจากทั่วโลก เป็นพืชสมุนไพรหรือพืชมีพิษได้มีการจัดทำรายชื่อพืชสมุนไพรเรียงตามตัวอักษรในภาษาอังกฤษจำนวน 180 หน้า โดยจัดรูปแบบของหนังสือให้สะดวกแก่การอ่าน ผู้อ่านสามารถเห็นชนิดของพืชสมุนไพร ผู้อ่านสามารถเปิดค้นหาได้ตามความต้องการ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประกอบด้วยพจนานุกรมภาพพืชสมุนไพร (an illustrated encyclopedia) รวมอยู่ด้วย

ส่วนเพิ่มเติม ในเนื้อหา 40 หน้าแรกของหนังสือพืชสมุนไพรเล่มนี้ มีตัวเลขลำดับของพืชสมุนไพรที่มีขนาดใหญ่ ชัดเจน ได้จัดการออกแบบไว้เป็นอย่างดีเยี่ยมให้เป็นเหมือนหนังสือขนาดย่อม นำใช้ ในลักษณะมีความจำเพาะเจาะจงเป็นรายละเอียด 2 ถึง 4 หน้า เป็นการออกแบบที่ดีมากกับการอธิบายโดยภาพกว้างเกี่ยวกับการสำรวจพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นยา ในหนังสือเล่มนี้ไม่ได้มีส่วนของพฤกษศาสตร์ (botany) การพิสูจน์เอกลักษณ์ของพืช (plant identification) สรีรวิทยาของพืช (plant physiology) การจำแนกตามหลักพฤกษศาสตร์ (botanical classification) แสดงภาพพืชสมุนไพรในกรอบขนาดเล็ก และสัมพันธ์กับรายละเอียดที่น่าสนใจด้วยความสอดคล้องกันดี ยังมีลำดับมาให้ผู้อ่านด้วย เป็นแนวทางในการช่วยให้ผู้อ่านจดจำและเข้าใจอีกทางหนึ่งด้วย มีส่วนรายละเอียดของพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน (ethnobotany) เกี่ยวข้องกับมานุษยวิทยา (anthropology) การสกัดสารสำคัญ (chemical extractions) และรายละเอียดเกี่ยวกับพฤกษศาสตร์ การระบุชนิดของพืชสมุนไพรชั้นสูง หรือการระบุชนิดพืช (plant identification) มีการจัดวางภาพสีของพืชแต่ละชนิดไว้เป็นระบบ มีความเป็นระเบียบ มีรายละเอียดของพืชสมุนไพรทั้งภาพประกอบด้วยต้น ดอก ใบ และส่วนสำคัญของพืชที่พืชแสดงออกว่าเป็นพืชชนิดนั้น หลังจากหน้าที่ 40 ไปแล้วเป็นส่วนสำคัญของการสำรวจโลกของพฤกษเคมี (nicely survey the world of phytochemistry) ซึ่งคล้ายคลึงกับส่วนที่แสดงไว้ในหนังสือภาษาต่างประเทศมีชื่อภาษาไทยว่า สารสำคัญของพืชสมุนไพร (Constituents of Medicinal Plants) แต่งโดย Prof Dr Ben-Erik van Wyk (University of Johannesburg, South Africa) หนังสือมีรายละเอียดที่จำเป็นต่อการศึกษาคอนสตรัคชัน (chemical structures) มีการจัดประเภทของสาร (classifications) มีการอธิบายถึงประโยชน์ของการใช้พืชรักษาโรค (plant medicine)

อย่างไรก็ตามในประเทศไทยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 8) พุทธศักราช 2564 ซึ่งมีผลวันที่ 24 สิงหาคม 2564 เป็นการปลดพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ และจากการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 พุทธศักราช 2563 ที่ปลดล็อกให้ทุกส่วนของกัญชา (*Cannabis sativa* L. subsp. *indica*) และกัญชงหรือเฮมพ์ (Hemp) (*Cannabis sativa* L. subsp. *sativa*) ไม่เป็นยาเสพติด ยกเว้นช่อดอก ใบที่ติดกับช่อดอกและเมล็ดกัญชา ส่งผลให้ประชาชนสามารถปลูกกัญชาและกัญชงได้ ผู้อ่านสามารถหาความรู้เรื่องของกัญชาในหนังสือเล่มนี้ได้ด้วย

ผู้แต่งหนังสือได้ทำการจัดเรียงตามตัวอักษรในภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายในเวลาอันรวดเร็ว มีการใช้ส่วนขยายด้านล่าง โดยการแทรกเชิงอรรถ (footnote) ช่วยให้ผู้อ่านสะดวกในการเปิดเนื้อหาตามของโลกแห่งวิทยาศาสตร์แบบตะวันตก (Western scientific world) อย่างไรก็ตามเนื้อหาละเอียดเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดมีเอกสารอ้างอิงให้ด้วย เนื้อหาละเอียดทั้งหมดของหนังสือภาษาต่างประเทศเหมาะสมกับนักศึกษาปริญญาเอก นิสิตและนักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ ในปัจจุบันข้อมูลพืชสมุนไพรจากอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่ขาดความน่าเชื่อถือมีอยู่จำนวนมากและเป็นอันตรายมากสำหรับผู้อ่านที่หลงเชื่อ ข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง ซึ่งเป็นเรื่องยาและพืชมีพิษด้วยแล้วต้องระมัดระวังและถี่ถ้วนในการพิจารณาข้อมูลเหล่านั้นอย่างใส่ใจ ก่อนตัดสินใจเชื่อ ในการแต่งหนังสือภาษาต่างประเทศเล่มนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งหนังสือทั้งสองท่านนั้นมีความลุ่มลึกในองค์ความรู้ การสังสมองค์ความรู้เฉพาะศาสตร์นั้น ๆ และเชี่ยวชาญทางวิชาการเฉพาะสาขานั้น ๆ เป็นหลักได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคคลในโลกนี้ ในหนังสือมีลักษณะของตัวอย่างหนังสือที่ดีมาก คือ มีภาพสีของพืชมีโครงสร้างสาร (chemical structure) วาดไว้ด้วยอยู่ในภาพของพืชสมุนไพร ซึ่งสะดวกกับผู้อ่านที่จะเชื่อมโยงโครงสร้างสาร (chemical structure) เชื่อมโยงกับสารสกัดหยาบ (crude extracts) ของพืชนั้น ๆ และยังมีการแยกสารออก

เป็นสารบริสุทธิ์ (pure compound) พร้อมทั้งการวาดโครงสร้างสาร (chemical structure) เหล่านั้นด้วย ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน สะดวกแก่การเข้าใจ ยาสมุนไพร (phytomedicine or herbal drugs) การใช้ยาสมุนไพรเพื่อการรักษาเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์เป็นอย่างมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รูปแบบการนำเสนอของหนังสือเล่มนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการด้านวารสารและหนังสือในการจัดรูปเล่มที่สะดวกแก่การอ่านและทันสมัยสำหรับผู้อ่าน ลดความยุ่งยาก ซับซ้อน ลดคำถาม พยายามทำเนื้อหาที่ยากให้เข้าถึงผู้อ่านได้ง่ายมากที่สุด ในหนังสือมีการจัดวางภาพ เนื้อหาได้อย่างเหมาะสม มีความน่าสนใจ น่าอ่าน บรรจงเขียนได้อย่างเหมาะสมลงตัว สำหรับผู้แต่งหนังสือเล่มนี้มีความสามารถและประสบการณ์มากในการเขียน บรรยายเนื้อหา เชื่อมโยงเนื้อหาตั้งแต่เริ่มต้น ด้วยพืชสมุนไพรจำนวนมากถึง 360 ชนิด และยังมีความน่าสนใจของเนื้อหาพืชสมุนไพรจำนวน 320 ชนิด และยังเป็นหนังสือที่รวบรวมด้วยความพิเศษในด้านการรวบรวม อันประกอบด้วย บทนำที่มีคุณค่า เนื้อหาทั้งหมด ผู้แต่งหนังสือมีความเชี่ยวชาญสูงในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือที่ได้รวบรวมจากการวิจัยมาอย่างยาวนาน ได้เก็บสะสมเนื้อหา นำมาบรรจงเขียนเป็นเนื้อหาของหนังสือ จึงดีเด่นทั้งสามด้านคือด้านข้อมูลทางวิชาการที่ใช้ทำเนื้อหาและด้านรูปแบบการจัดวางโครงสร้างของหนังสือและด้านการนำเสนอ

เอกสารอ้างอิง

Phytomedicines, Herbal Drugs, and Poisons. van Wyk, B. and Wink, M. 2015. Briza, Kew Publishing, Cambridge University Press. 304 pp. (cloth) USD 45.00. ISBN 978-0226204918